

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkiyē ādikāvyē sundarakāṇḍē

॥ dvitīyaḥ sargaḥ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ dvitīyaḥ sargaḥ ॥

laṅkāpuryā varṇanaṃ tatra pravēśaviṣayē hanumatō vicārō
laghurūpadharasya tasya puryāṃ pravēśastadānīṃ
candrōdayaśōbhāyā varṇanam

sa sāgaramanādhṛṣya -
matikramya mahābalaḥ |
trikūṭasya tatē laṅkāṃ
sthitaḥ svasthō dadarśa ha || 5.2.1 ||

tataḥ pādapamuktēna
puṣpavarṣēṇa vīryavān |
abhivr̥ṣṭastatastatra
babhau puṣpamayō hariḥ || 5.2.2 ||

yōjanānāṃ śataṃ śrīmāṃ -
stīrtvāpyuttamavikramaḥ |
aniḥśvasan kapistatra
na glānimadhigacchati || 5.2.3 ||

śatānyahaṃ yōjanānāṃ
kramēyaṃ subahūnyapi |
kiṃ punaḥ sāgarasyāntaṃ
saṅkhyātaṃ śatayōjanam || 5.2.4 ||

sa tu vīryavatām śrēṣṭhaḥ
 plavatāmapi cōttamaḥ |
 jagāma vēgavān laṅkāṃ
 laṅghayitvā mahōdadhim || 5.2.5 ||

śādvalāni ca nīlāni
 gandhavanti vanāni ca |
 madhumanti ca madhyēna
 jagāma nagavanti ca || 5.2.6 ||

śailāṃśca tarusañchannān
 vanarājīśca puṣpitāḥ |
 abhicakrāma tējasvī
 hanūmān plavagarṣabhaḥ || 5.2.7 ||

sa tasminnacalē tiṣṭhan
 vanānyupavanāni ca |
 sa nagāgrē sthitām laṅkāṃ
 dadarśa pavanātmajaḥ || 5.2.8 ||

saralān karṇikārāṃśca
 kharjūrāṃśca supuṣpitān |
 priyālān muculindāṃśca
 kuṭajān kētakānapi || 5.2.9 ||

priyaṅgūn gandhapūrṇāṃśca
 nīpān saptaacchadāṃstathā |
 asanān kōvidārāṃśca
 karavīrāṃśca puṣpitān || 5.2.10 ||

puṣpabhāranibaddhāṃśca
 tathā mukulitānapi |
 pādapān vihaḡākīrṇān
 pavanādhūtamastakān || 5.2.11 ||

haṃsakāraṇḍavākīrṇā
 vāpīḥ padmōtpalāvṛtāḥ |
 ākrīḍān vividhān ramyān
 vividhāṃśca jalāśayān || 5.2.12 ||

santatān vividhairvṛkṣaiḥ
 sarvartuphalapuṣpitaiḥ |
 udyānāni ca ramyāni
 dadarśa kapikuñjaraḥ || 5.2.13 ||

samāsāḍya ca lakṣmīvān
 laṅkāṃ rāvaṇapālītāṃ |
 parikhābhiḥ sapadmābhiḥ
 sōtpalābhiralāṅkṛtām || 5.2.14 ||

sītāpaharaṇāt tēna
 rāvaṇēna surakṣitām |
 samantād vicaradbhiśca
 rākṣasairugradhanvibhiḥ || 5.2.15 ||

kāñcanēnāvṛtāṃ ramyāṃ
 prākārēṇa mahāpurīm |
 gr̥haiśca girisaṅkāśaiḥ
 śāradāmbudasannibhaiḥ || 5.2.16 ||

pāṇḍurābhiḥ pratōlībhi -
 ruccābhirabhisamvṛtām |
 aṭṭālakaśatākīrṇām
 patākādhvajaśōbhitām || 5.2.17 ||

tōraṇaiḥ kāñcanairdivyai -
 rlatāpaṅktivirājitaiḥ |
 dadarśa hanumān laṅkāṃ
 dēvō dēvapurīmiva || 5.2.18 ||

girimūrdhni sthitām laṅkāṃ
 pāṇḍurairbhavanaiḥ śubhaiḥ |
 dadarśa sa kapiḥ śrīmān
 purīmākāśagāmiva || 5.2.19 ||

pālitām rākṣasēndrēṇa
 nīrmitām viśvakarmaṇā |
 plavamānāmivākāśē
 dadarśa hanumān kapiḥ || 5.2.20 ||

vapraprākārajaghanām
 vipulāmbuvanāambarām |
 śataghñīśūlakēśāntā -
 maṭṭālakāvataṃsakām || 5.2.21 ||

manasēva kṛtām laṅkāṃ
 nīrmitām viśvakarmaṇā |
 dvāramuttaramāsādyā
 cintayāmāsa vānarah || 5.2.22 ||

kailāsanilayaprakhya -

mālikhantamivāmbaram |

dhriyamāṇamivākāśa -

mucchritairbhavanōttamaiḥ || 5.2.23 ||

sampūrṇāṃ rākṣasairghōrai -

rnāgairbhōgavatīmiva |

acintyāṃ sukṛtāṃ spaṣṭāṃ

kubērādhyuṣitāṃ purā || 5.2.24 ||

daṃṣṭrābhirbahubhiḥ sūraiḥ

śūlapaṭṭisapāṇibhiḥ |

rakṣitāṃ rākṣasairghōrai -

rguhāmāśīviṣairiva || 5.2.25 ||

tasyāśca mahatīm guptīm

sāgaram ca nirīkṣya saḥ |

rāvaṇaṃ ca ripuṃ ghōraṃ

cintayāmāsa vānaraḥ || 5.2.26 ||

āgatyāpīha harayō

bhaviṣyanti nirarthakāḥ |

nahi yuddhēna vai laṅkā

śakyā jētum surairapi || 5.2.27 ||

imāṃ tvaviṣamāṃ laṅkāṃ

durgāṃ rāvaṇapālītāṃ |

prāpyāpi sumahābāhuḥ

kiṃ kariṣyati rāghavaḥ || 5.2.28 ||

avakāśō na sāmnaṣtu
 rākṣasēṣvabhigamyatē |
 na dānasya na bhēdasya
 naiva yuddhasya dṛśyatē || 5.2.29 ||

caturṇāmēva hi gati -
 rvānarāṇām tarasvinām |
 vāliputrasya nīlasya
 mama rājñaśca dhīmataḥ || 5.2.30 ||

yāvajjānāmi vaidēhīm
 yadi jīvati vā na vā |
 tatraiva cintayiṣyāmi
 dṛṣṭvā tāṃ janakātmajāṃ || 5.2.31 ||

tataḥ sa cintayāmāsa
 muhūrtaṃ kapikuñjaraḥ |
 girēḥ śṛṅgē sthitastasmin
 rāmasyābhyudayaṃ tataḥ || 5.2.32 ||

anēna rūpēṇa mayā
 na śakyā rakṣasāṃ purī |
 pravēṣṭuṃ rākṣasairguptā
 krūrairbalasamanvitaiḥ || 5.2.33 ||

mahaujasō mahāvīryā
 balavantaśca rākṣasāḥ |
 vañcanīyā mayā sarvē
 jānakīm parimārgatā || 5.2.34 ||

lakṣyālakṣyēṇa rūpēṇa
 rātrau laṅkāpurī mayā |
 prāptakālaṃ pravēṣṭuṃ mē
 kṛtyaṃ sādhayituṃ mahat || 5.2.35 ||

tāṃ purīm tādrśīm dṛṣṭvā
 durādharṣāṃ surāsuraiḥ |
 hanūmāmścintayāmāsa
 viniḥśvasya muhurmuḥuḥ || 5.2.36 ||

kēnōpāyēna paśyēyaṃ
 maithilīm janakātmajām |
 adṛṣṭō rākṣasēndrēṇa
 rāvaṇēna durātmanā || 5.2.37 ||

na vinaśyēt kathaṃ kāryaṃ
 rāmasya viditātmanaḥ |
 ēkāmēkastu paśyēyaṃ
 rahitē janakātmajām || 5.2.38 ||

bhūtāścārthā vinaśyanti
 dēśakālavirōdhitāḥ |
 viklavaṃ dūtamāsādyā
 tamaḥ sūryodayē yathā || 5.2.39 ||

arthānarthāntarē buddhi -
 rniścitāpi na śōbhatē |
 ghātayantīha kāryāṇi
 dūtāḥ paṇḍitamāninaḥ || 5.2.40 ||

na vinaśyēt katham kāryam
 vaiklavyam na katham bhavēt |
 laṅghanam ca samudrasya
 katham nu na bhavēd vṛthā || 5.2.41 ||

mayi dṛṣṭē tu rakṣōbhī
 rāmasya viditātmanaḥ |
 bhavēd vyarthamidaṁ kāryam
 rāvaṇānarthamicchataḥ || 5.2.42 ||

nahi śakyam kvacit sthātu -
 mavijñātēna rākṣasaiḥ |
 api rākṣasarūpēṇa
 kimutānyēna kēnacit || 5.2.43 ||

vāyurapyatra nājñāta -
 ścarēditi matirmama |
 nahyatrāviditaṁ kiñcid
 rakṣasām bhīmakarmaṇām || 5.2.44 ||

ihāham yadi tiṣṭhāmi
 svēna rūpēṇa saṁvṛtaḥ |
 vināśamupayāsyāmi
 bharturarthaśca hāsyati || 5.2.45 ||

tadahaṁ svēna rūpēṇa
 rajanyām hrasvatām gataḥ |
 laṅkāmahipatiṣyāmi
 rāghavasyārthasiddhayē || 5.2.46 ||

rāvaṇasya purīm rātrau
 praviśya sudurāsadām |
 praviśya bhavanaṃ sarvaṃ
 drakṣyāmi janakātmajām || 5.2.47 ||

iti niścitya hanumān
 sūryasyāstamayaṃ kapiḥ |
 ācakāṅkṣē tadā vīrō
 vaidēhyā darśanōtsukaḥ || 5.2.48 ||

sūryē cāstaṃ gatē rātrau
 dēhaṃ saṅkṣipyā mārutiḥ |
 vṛṣadamśakamātrō'tha
 babhūvādbhutadarśanaḥ || 5.2.49 ||

pradōṣakālē hanumāṃ -
 stūrṇamutpatya vīryavān |
 pravivēśa purīm ramyām
 pravibhaktamahāpathām || 5.2.50 ||

prāsādamālāvitatām
 stambhaiḥ kāñcanasannibhaiḥ |
 śātakumbhanibhairjālai -
 rgandharvanagarōpamām || 5.2.51 ||

saptabhaumāṣṭabhaumaiśca
 sa dadarśa mahāpurīm |
 talaiḥ sphaṭikasaṅkīrṇaiḥ
 kārtasvaravibhūṣitaiḥ || 5.2.52 ||

vaidūryamaṇicitraiśca
 muktājālavibhūṣitaiḥ |
 taistaiḥ śuśubhirē tāni
 bhavanānyatra rakṣasām || 5.2.53 ||

kāñcanāni vicitrāṇi
 tōraṇāni ca rakṣasām |
 laṅkā muddyōtayāmāsuḥ
 sarvataḥ samalaṅkṛtām || 5.2.54 ||

acintyāmadbhutākārāṃ dṛṣṭvā laṅkāṃ mahākapiḥ |
 āsīd viṣaṇṇō hr̥ṣṭasca vaidēhyā darśanōtsukaḥ || 5.2.55 ||

sa pāṇḍurāviddhavimānamālinīm
 mahārhaḡāmbūnadaḡālatōraṇām |
 yaśasvinīm rāvaṇabāhupālītām
 kṣapācarairbhīmabalaiḥ supālītām || 5.2.56 ||

candrō'pi sācivyamivāsyā kurvaṃ -
 stārāḡaṇairmadhyagatō virājan |
 jyōtsnāvitānēna vitatya lōkā -
 nuttiṣṭhatē'nēkasahasraraśmiḥ || 5.2.57 ||

śaṅkhaḡrabhaṃ kṣīraḡṛṇālavarṇa -
 mudḡacchamānaṃ vyavabhāsamānam |
 dadarśa candraṃ sa kapipravīraḥ
 pōplūyamānaṃ sarasīva haṃsam || 5.2.58 ||

|| ityārṣē śrīmadrāmāyaṇē vālmikīyē ādikāvyē
 sundarakāṇḍē dvitīyaḥ sargaḥ ||